

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

"Çocuk evliliği" kapsamında, "çocuk gelinler" in karşılaştıkları fiziksel, ruhsal, eğitsel, sosyo-ekonomik sorunların; uğradıkları şiddet, taciz, ayrımcılık, yaşamdan geri bırakılma, öldürülme ya da intihar vakalarının altında yatan toplumsal, siyasal, iktisadi, hukuksal ve psikolojik nedenlerin yerinde araştırılarak "çocuk gelin" olgusunun sona erdirilmesi; uzun dönemde, kadınların toplumsal, ekonomik, hukuksal, ruhsal gelişimlerinin önündeki engellerin kaldırılması adına idari ve yasal çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla, Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105inci maddeleri kapsamında, Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

Sükrut Akar
Antalya mv.

Kadir Şenol
İST. MV.

Sakine ÖZ

Manisa Milletvekili

Ali Özgür
İST. MV.

Sarpin Tanrıku
İST. MV.

Hamik Hamk
Balıkesir mv.

Mehmet Ali Edipoğlu
Hatay mv.

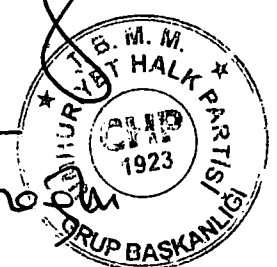
M. SERDAR SOYDAN
Cranakkale mv

İbrahim ÖRKES
İstanbul mv

Haluk Eyüboğlu
İstanbul mv.

Musei Gani
Trakya mv.

Mehmet S. Kesimoğlu
K.ELİ mv.

[illegible]

GEREKÇE

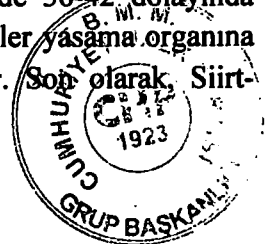
Dünyanın birçok ülkesinde, özellikle “gelişmişlik-azgelişmişlik” ayrımı üzerinden daha fazla gündeme gelen “çocuk/erken yaşta evlendirilme” olgusu, ülkemizde kız ve erkek çocuklarımızın yaşamlarını doğrudan belirleyen bir sorun olarak geçerliliğini korumaktadır.

Başta kızlarımız olmak üzere, ülkemizin farklı bölgelerinde yoğunluğu değişen “çocuk yaşta evlen(diril)me” sorunu, ulusal ve uluslararası düzeydeki araştırmalarda farklı bileşenleriyle tartışılmaya devam ederken; konunun sosyo-ekonomik, eğitsel, tıbbi, hukuksal yönlerinin partilerüstü bir siyasal bakış açısıyla yasama organı çatısı altında daha fazla irdelenmesi ve çözüm yolunda kararlı bir tutum alınması gerektiği gerçeği, “çocuk yaşta gelinler”in ölme/öldürülme vakalarındaki artışla yeniden gündeme gelmiştir.

İçlerindeki çocuk erken yaş alan kızlarımız, yaşları büyütülerek, çoğunlukla kendilerinden oldukça büyük erkeklerle ne yazık ki para karşılığında “satılmakta”, “geleneksel değer” ve “namus” adı altında çocuklarımızın tüm ruhsal, eğitsel, bedensel, sosyal, ekonomik gelişimi ve hakları hiçe sayılmakta, bugünü ve gelecekleri bilinmezliğe terk edilmektedir.

Yaşının oldukça üzerindeki sorumluluklar henüz 10-16 yaş aralığında sırtına yüklenen çocuklarımız, tarla, ev işi, çocuk doğurma ve yetiştirme, “koca” şiddetiyle ağır bunalımlara sürüklenmektedir. Kendi kararlarını verecek yaşa ve olgunluğa erişmeden, oyun ve okul çağında evlilik kurumuna zorla itilen, “kadın rolü”ne büründürülen çocuklarımızın eğitim ve sağlık hakları elinden alınmaktadır. Çocuğuna arkadaş, abla olacak yaşta anne olmaya zorlanan, kısa zamanda çok çocuk doğurup tarlaya ve işe çocuk yetiştirmekle görevlendirilen, bedensel ve ruhsal gelişimi de görmezden gelinen çocuklarımız, “zorla evlilik” yoluyla gelenekler öne sürülerek cezalandırılmaktadır.

Ülkemizde, TÜİK verilerine göre sayısı 180 binin üzerinde çocuk yaşta evlendirilen çocuğumuzun olduğu belirtilmiş ise de, birçok araştırmada bu verinin dini nikahlı evlenmeleri ve İçişleri Bakanlığı’na resmi bildirimde bulunulmamış evlilikleri içermediği ortaya konmuştur. Farklı araştırmalarda, bölgeler arasında değişkenlik göstermekle birlikte, evlendirilen kızlarımızın yüzde 20’ye yakınının 10-14 yaş aralığında olduğu, kırsal kesimde bu oranın arttığı tahmin edilmektedir. 15-18 yaş aralığındaki evliliklerin kızlarımızda yüzde 36-42 dolayında olduğu bazı araştırma bulgularında ortaya konarak uygulamaya dönük öneriler yasama organına önceki dönemlerde de sunulmuş, ancak kalıcı bir çözüme varılamamıştır. Son olarak, Siirt-

Pervari'de henüz 14 yaşındayken ikinci çocuğunu doğuran kızımız Kader Erten, erken doğumla dünyaya getirdiği bebeğinin ölümünün ardından evinde tabancayla vurulmuştur.

Eğitim yetersizliğinin erken yaşta evlendirmelerde hem bir neden hem de sonuç olarak belirtildiği farklı araştırmalarda, 18 yaş altındaki evliliklerin yarısının okuryazar olmayan, yüzde 35'e yakın bölümünün ise okuryazar olsa da okula gitmeyen çocuklarımız arasında gerçekleştiği bulgusuna ulaşılmış, yaş büyütme amacıyla mahkemeye yapılan başvuru oranında yüzde 90'a varan oranda artış tespit edilmiştir.

Günümüzde, aralarında toplumun yakından tanıdığı kadınların da bulunduğu her üç evli kadından birinin yaşının büyütüldüğü ya da doğrudan nikahsız kendinden yaşça büyük erkeklerle evlendirildiği gerçeği medyada yankı bulmaktadır. "Mal-mülk ve toprak bölünmesine karşı durmak, soyun bilinmesi, akraba çocuklarının daha iyi anlaşması ya da göç sonrasında gelenek ve namus anlayışını korumak" gibi gerekçelerle meşrulaştırılan "beşik nişanı" adı altındaki yakın akrabalarla evlilikler yüzde 30-36 aralığında seyretmektedir.

Ailelerine ekonomik yük olarak da görüldüğü için küçük yaşta gelin edilen kızlarımızın sadece bugünü değil, geleceğe dönük sürekli eğitim, sağlık, kalıcı istihdam, yaşanabilir gelir, refah, topluma uyum ve huzur olanakları ortadan kaldırılmakta; kadın ve çocuk yoksulluğu ile iç içe ilerleyen cinsiyet ayrımcılığı artmakta, kızlarımız bir yaşam boyu erkek egemenliğine hapsedilmektedir. Anayasamızdaki "sosyal devlet", "kadın-erkek eşitliği", "kadın ve çocukların korunması"na dair ilkeler ile hukukumuzdaki çocukların korunma ve gelişimine dönük hükümler uygulamada sorunlara kalıcı çözümü üretememekte, çocuk haklarından insan ve kadın haklarına genişleyen bir yelpazede mağduriyetler artarken, medeni haklara dair kazanımlar uygulamada yürütülürken, yasama ve yürütme organı bu can yakıcı soruna yeterince dokunamamaktadır.

Kamuoyunda "çocuk gelin" olarak bilinen erken yaşta evliliklerin yarattığı mağduriyetlerin, yukarıda aktarıldığı üzere, farklı bileşenleriyle ortaya konarak sorunlarımızın yerinde araştırılması, kalıcı biçimde çözümü yönünde çaba harcanarak yasal ve idari önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasında yarar vardır.

